

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl.

Forslaget drejer sig om de nedslag, der gives i den skattepligtige indkomst for invalidepensionister og folkepensionister og andre ældre medborgere med små indkomster. Nedslagene er flere gange ændret som følge af stigningen i invalide- og folkepensionen, og de gives nu til personer med skattepligtige indkomster under 9.000 kr., den såkaldte maksimalindkomst. Nedslaget kan højst andrage 3.000 kr., og det kan ikke overstige forskellen mellem maksimalindkomsten og den skattepligtige indkomst.

Folkepensionen er i 1963 noget højere end i 1962. Hvis der ikke sker ændringer i nedslagsreglerne for det kommende skatteår, vil der blive tale om mærkbare skattestigninger for mange folkepensionister, der kun har deres folkepension at leve af. Det drejer sig fortrinsvis om stigninger i kommuneskatten, idet de fleste folkepensionister allerede efter de gældende regler er fritaget for at betale statsskat.

For de fleste af de ægtepar, som udelukkende lever af folkepension, vil skattestigningen i mange sognekommuner antagelig beløbe sig til 100-200 kr., hvis kommuneskatten for skatteåret 1964-65 udskrives efter samme satser som for indeværende skatteår.

For at afbøde disse skattestigninger foreslås maksimalindkomsten hævet fra 9.000 kr. til 10.200 kr. i alle landets kommuner.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Bundvad): Hermed har jeg den ære for det høje folketing af fremsætte forslag til lov om forsorg for invalidepensionister og folkepensionister.

Da folketinget i sin tid behandlede det forslag til en ny lov om offentlig forsorg, der blev gennemført som lov af 31. maj 1961, blev der rejst ønske om en undersøgelse af spørgsmål vedrørende alderdomshjem og plejehjem. Efter lovforslagets gennemførelse nedsatte den daværende socialminister i juli 1961 et udvalg til at beskæf-

tige sig med alderdomshjem og plejehjem og pålagde særlig udvalget at beskæftige sig med spørgsmålet om omfanget af behovet for sådanne hjem, indretningen af hjemmene, uddannelsen af det personale, der skal beskæftiges på hjemmene, endvidere spørgsmålet om betaling for ophold på hjemmene og den offentlige finansiering af hjemmenes drift samt endelig om tilsynet med de private plejehjem.

Udvalget har i oktober 1962 afgivet en betænkning, som er omdelt til tingets medlemmer.

I sin betænkning foreslår udvalget, at der rettes forskellige henstillinger blandt andet til amtsrådene og til landets kommunalbestyrelser. Betænkningen er derfor udsendt til amterne og til alle landets kommuner med de henstillinger, som udvalget foreslog, og som jeg har tiltrådt. Betænkningen har været meget drøftet ved møder om sociale emner ud over landet, og jeg har nu fundet tiden inde til at fremsætte forslag til en lov om de spørgsmål, der er behandlet i betænkningen.

Lovregler på dette område findes i dag dels i loven om invalide- og folkepension, dels i loven om offentlig forsorg. Bestemmelserne foreslås udtaget af disse to love og optaget i en særlig lov, hvilket må ses på baggrund af, at forsorgen for de ældre og for invaliderne har fået så stor betydning i de senere år og i fremtiden vil kræve endnu større opmærksomhed. Der lægges nu i højere grad end tidligere vægt på at imødekomme den enkeltes behov, og dette er muligt, fordi der har udviklet sig særlige former for individuel hjælp, nemlig hjemmesygeplejen, husmoderafløsningen og for de ældre navnlig hjemmehjælpen.

Det har givet forsorgen et nyt præg. Det har ført til, at de ældre mennesker nu ofte bliver længere i deres egne hjem, og dette i forbindelse med, at flere mennesker bliver ældre, fordi man bedre end før er i stand til at behandle de gamles sygdomme, betyder, at kravene til hjemmene bliver større. De ældre har brug for mere pleje, når de optages på hjemmene, og dette stiller store krav både til hjemmenes indretning og til det personale, der skal beskæftiges på hjemmene. Det betyder, at der efterhånden ikke kan være nogen skarp sondring mellem alderdomshjem og pleje-

[Socialministeren.]

hjem. Alle hjem må være indrettet på at kunne give pleje.

Det lovforslag, jeg her fremsætter, indeholder derfor foruden regler fra de bestående love med de ændringer, der er skønnet nødvendige, enkelte nye bestemmelser, der tager hensyn til den udvikling, der er sket.

I forslaget fastslås det, at ansvaret for for sorgen er hos de lokale myndigheder. Det gælder også i dag, og det må også være rigtigt at lade ansvaret for en sådan social opgave være hos de kommunale råd. Noget andet er, at kommunerne bør kunne få hjælp i dette arbejde. Det er i betænkningen foreslået, at amtsrådene skal nedsætte udvalg til at hjælpe kommunerne med disse spørgsmål, og det har vist sig, at adskillige amtsråd har fulgt dette forslag og har skabt et særligt udvalg eller har givet et bestående udvalg den opgave at behandle spørgsmål om denne for s org.

Også på anden måde bør kommunerne kunne få bistand, og det er derfor foreslået, at planer for alle hjemmene skal godkendes af socialministeren. Dette vil først ske efter forhandling med boligministeriet og med sundhedsstyrelsen, og man vil derved opnå, at de, der skal bygge hjemmene, bliver klar over de krav, man bør stille til hjemmene, og får adgang til at kende de seneste erfaringer med hensyn til byggeri af den art. Det er ofte store summer, der må investeres i dette byggeri, og det er vigtigt, at de bliver rigtigt anvendt. Det er derfor også naturligt, at der i forslaget er en bestemmelse om, at der kan kræves ændringer i allerede bestående hjem.

De fleste alderdomshjem er kommunale, men plejehjemsfor sorgen har i vidt omfang været overladt til private hjem. Det er mit indtryk, at kommunerne ikke altid i tilstrækkelig grad har interesseret sig for disse hjem, og jeg har derfor fundet det naturligt at foreslå den regel, at kommunerne, når de anvender et privat hjem af en vis størrelse, skal indgå en overenskomst med hjemmet.

I øjeblikket er det frivilligt, om kommunerne vil indgå overenskomst med de private hjem, og kommunerne har ikke benyttet sig af det i noget stort omfang. Det vil være rimeligt nu at kræve, at kommunerne

skal indgå overenskomster med hjemmene, men der fastsættes i lovforslaget en frist af to år fra lovens ikrafttræden til at få bragt forholdene i orden.

De gældende regler kræver normalt, at et hjem, med hvilket en kommune indgår overenskomst, skal være en selvejende institution. Skulle det krav opretholdes, ville det forudsætte, at de bestående private hjem for at indgå overenskomster måtte blive selvejende institutioner. Dette krav stilles dog ikke til hjem, der allerede er i drift, men det foreslås at kræve det af hjem, der oprettes efter lovens ikrafttræden.

Et meget vigtigt spørgsmål i for sorgen for pensionister på private alderdomshjem og plejehjem er tilsynet med hjemmene. Der findes regler i sundhedslovgivningen herom, men det må erkendes, at det ikke er lykkedes altid at skabe et effektivt tilsyn med de private hjem, og mange af disse har ikke den standard, de burde have. Det foreslås derfor at lægge ansvaret for tilsynet hos kommunalbestyrelsen i den kommune, i hvilken et hjem ligger, således at kommunalbestyrelsen til at udøve dette tilsyn skal udpege et særligt tilsynsråd på 3 til 5 medlemmer. Der vil til sin tid blive udsendt retningslinjer for, hvordan tilsynet skal gennemføres. Jeg lægger megen vægt på, at der bliver et effektivt tilsyn, og at kommunerne derigennem går ind i et samarbejde med de private hjem, således at disse bedre kan løse deres opgave.

Inden for mange områder, også i den sociale for s org, føles der i disse år et stærkt behov for bedre uddannelse. Det gælder ikke mindst med hensyn til for sorgen på alderdomshjem og plejehjem. De kommunale myndigheder er klar over dette, og hjemmenes ledere har selv rejst spørgsmålet. Der er derfor i lovforslaget medtaget en bestemmelse om, at socialministeren skal fastsætte vejledende regler om uddannelsen. Da det drejer sig om syge mennesker, der skal passes eller måske optrænes til at genvinde deres førlighed, må sundhedsstyrelsen være med til at lægge uddannelsen til rette. Der er allerede et samarbejde med sundhedsstyrelsen på dette område, og det er også mit indtryk, at man mange steder er interesseret i at være med til at give den uddannelse, som skal tilrettelægges. Det er ikke hensigten, at der fra nu af skal stilles

[Socialministeren.]

bestemte krav til det personale, der skal arbejde på hjemmene, men det er mit håb, at man ved at tilrettelægge en uddannelse vil sætte en ny udvikling i gang på dette område, så at hjemmene efterhånden får mange uddannede medhjælpere, og så at man også kan give dem, der allerede arbejder på hjemmene, en mulighed for at dygtiggøre sig yderligere.

De gældende regler om hjemmehjælp til gamle og invalider er overført til forslaget, idet der dog ikke længere skal være nogen grænse for, hvor stort et beløb kommunerne skal kunne anmelde til refusion som udgift til hjemmehjælp. De udgifter, som kommunerne har til hjemmehjælp, og som ikke kan afholdes inden for det beløb, der udgør grænsen for, hvad der kan anmeldes til refusion, tages nu af rådighedsbeløbet til personlige tillæg. Det beløb, der har været stillet til rådighed, har altså været for lavt; og da hjemmehjælpen er så nyttig en del af forsorgen, foreslås det at fjerne grænsen for, hvor meget der skal kunne anmeldes til refusion.

Ved gennemførelsen i sidste folketings-samling af den nye lov om husmoderafløsning blev det fastsat, at de kommuner, der ikke ved lovens ikrafttræden havde en husmoderafløsningsordning, skulle indføre en sådan ordning inden 1. april 1968, eventuelt i forbindelse med andre kommuner. Jeg finder det rimeligt at indføre en tilsvarende bestemmelse med hensyn til hjemmehjælpen, og det foreslås derfor at pålægge kommunerne den forpligtelse også at indføre en hjemmehjælpsordning inden den nævnte dato.

Som noget nyt indføres en bestemmelse om, at kommunerne kan iværksætte eller støtte et omsorgsarbejde for de ældre og for invalider. Det sker jo ofte, at pensionister føler sig isoleret og måske ikke selv har initiativ til en eller anden form for beskæftigelse. Det er derfor naturligt, at man flere steder, i private organisationer eller i kommuner, er kommet ind på at sætte et omsorgsarbejde i gang. Lovforslaget giver nu kommunerne en udtrykkelig hjemmel til at iværksætte og støtte sådant arbejde og giver samtidig en bestemmelse om, at kommunerne kan få en del af deres udgifter dækket ved, at halvdelen af udgifterne kan anmeldes til

refusion. Det er tanken, at statens tilskud hertil foreløbig skal udgøre indtil 1 mill. kr., indtil man har gjort nogle erfaringer med hensyn til dette arbejde.

Et område, der kræver særlige hensyn, er forsorgen for yngre invalider. Det er ofte påpeget, at det er uheldigt, at de opholder sig i hjem for ældre, og det er jo ønskeligt, at de ikke bliver anbragt på hjem, hvis det ikke er absolut nødvendigt. Man bør søge at skabe muligheder for, at de kan have deres eget hjem, eventuelt i et kollektivhus eller i de såkaldte beskyttede boliger. I København findes sådanne boliger, og flere købstæder har planer om at bygge dem.

De invalider, der bor i disse boliger, vil ofte have brug for nogen pleje og hjælp, og det kan være vanskeligt at dække udgifterne hertil ved hjælp af deres indtægter, herunder deres invalidepension og de tillæg, der kan ydes til denne. Da det er meget vigtigt at give disse yngre invalider en mulighed for en mere selvstændig tilværelse, og da man derigennem også aflaster plejehjemmene, er der i lovforslaget optaget en regel om, at kommunerne kan yde tilskud til medhjælp, og at udgifterne kan afholdes som invalidepension.

For de yngre, der må optages på hjem, er det vigtigt at skabe forhold, der kan hjælpe dem til at få et indhold i deres tilværelse, først og fremmest ved at give dem mulighed for at være beskæftiget. Ved godkendelsen af planer for plejehjemmene vil der derfor blive lagt stor vægt på, at der ved indretningen af hjemmene er taget hensyn til at skabe beskæftigelsesmuligheder. Der bør også til disse hjem knyttes beskæftigelsesterapeuter, der kan hjælpe patienterne med at udnytte deres muligheder.

Spørgsmålet om beskæftigelse har navnlig betydning for de yngre, men også med hensyn til hjem for ældre bør man i højere grad, end det indtil nu har været tilfældet, tænke på beskæftigelsen.

De regler, som lovforslaget indeholder om de økonomiske vilkår for optagelse på et hjem, er ikke ændret i forhold til de gældende bestemmelser. Reglen er, at man som betaling for opholdet afgiver sin invalide- eller folkepension, og at man derudover skal betale for opholdet, hvis man har egne indtægter over en vis størrelse.

[Socialministeren.]

Bestemmelserne om, hvilke udgifter kommunerne kan anmelde til refusion, er ligeledes uændrede i forhold til de gældende. Disse regler giver ikke for de nye, velindrettede hjem helt den samme procentvise dækning af udgifterne som for de ældre hjem, og jeg har overvejet at foreslå nye regler. Ændrede bestemmelser ville imidlertid føre til, at kommunerne blev aflastet for betydelige udgifter, som staten da kom til at bære, og jeg har derfor ment, at dette spørgsmål ikke kan behandles nu, men eventuelt kan tages op i forbindelse med andre spørgsmål om fordelingen af de sociale udgifter mellem staten og kommunerne.

Lovforslagets bestemmelse om administrationen slutter sig til reglerne i pensions- og forsorgslovgivningen. Ligesom i invalide- og folkepensionsloven er det kommunalbestyrelsen, der skal træffe afgørelser. Ved gennemførelsen af denne lov blev det tilkendegivet, at kommunalbestyrelserne kunne bemyndige de sociale udvalg til at administrere bestemmelserne, og jeg går ud fra, at det samme kan blive tilfældet med hensyn til bestemmelserne i det forslag, jeg her fremsætter.

De planer, der foreligger fra mange kommuner om bygning af alderdomshjem og plejehjem, er udtryk for, at man har erkendt, at det er vigtigt, at der skabes en bedre forsorg for de ældre og for invaliderne.

Desværre er forholdet jo det, at der ikke i øjeblikket er mulighed for at gennemføre alle de byggeplaner, der er udarbejdet.

Det ser dog ud til, at der bliver mulighed for at tillade igangsættelse af en hel del byggeri af plejehjem i det kommende år, og dette byggeri vil betyde, at landets sygehuse vil kunne aflastes for en del af den byrde, det er at skulle modtage plejepatienter, således at sygehuse kan bruges til patienter, der venter på at få behandling. En anden virkning af, at der skabes plejehjem, er, at der derigennem kan frigøres lejligheder til yngre mennesker. Jeg håber derfor, at det i løbet af få år må blive muligt at gennemføre det nødvendige byggeri.

Jeg skal samtidig tillade mig at fremsætte to andre lovforslag, nemlig *forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Om ophæ-*

velse af bestemmelser om alderdomshjem og plejehjem) og forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om ophævelse af forskellige bestemmelser).

Disse forslag går blot ud på at gennemføre de ændringer i de nævnte love, der er en konsekvens af gennemførelsen af lovforslaget om forsorg for folkepensionister og invalidepensionister.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Baunsgaard): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde.*

Lovforslaget indebærer ikke nogen ændring af de grundprincipper, hvorpå den nu gældende mælkelov hviler, men har alene relation til lovens § 4, der med enkelte begrænsede undtagelser pålægger detailmejerier at holde åbent alle årets dage, altså også på søn- og helligdage.

Denne pligt, der først og fremmest er grundet i hensynet til forbrugernes forsyning med frisk mælk, påfører detailmælkehandlerne en meget stor arbejdsbyrde, og der er fra branchens side fremsat ønske om at få de bestående regler ændret således, at der tilvejebringes mulighed for, at detailmælkehandlerne kan få en arbejdstid, som ligger mere på linje med arbejdstiden inden for andre erhverv. En sådan lempelse er også ønskelig for at sikre branchen den nødvendige tilgang, idet de herskende forhold har medført en svigtende interesse for erhvervet.

Over for detailhandlernes efter min mening berettigede ønske om en lettelse i arbejdsvilkårene står imidlertid hensynet dels til forbrugerne, dels til engrosmejerierne, der leverer mælk og fløde til detailmejerierne. For forbrugerne er det selvsagt af betydning at have adgang til at købe frisk mælk hver dag. Selv om flere og flere husstande har køleskab, er der dog stadig mange mennesker, der er afhængige af daglige forsyninger af frisk mælk. Hertil kommer, at det af sundhedsmæssige grunde er af afgørende betydning, at familier med spædbørn har let adgang til at købe frisk mælk praktisk taget hver dag, i hvert fald i den varme års-